

Javaslat Sulyok Gizella: Pilletánc I. című könyvének tanításához

1993. júniusában a PSZM projekt tankönyv pályázatán lehetőséget kaptam Sulyok Gizella: Pilletánc I. könyvének kipróbálására énekóráimon. Az 1993/94-es tanév alatt gyűjtött tapasztalataimat szeretném közkinccsé tenni, és javaslatommal segítséget adni a taneszköz iránt érdeklődő kollégáknak. A Pilletánc első kötetében húsz verset, dalt nyújt át a szerző a szaktanároknak. A könyv húsz dala rugalmas keretek között alternatív kiegészítő anyagot ad a tankönyvek kötelező dalai mellé, kiegészítve azokat a tanév kötelező anyagába illő zenei ismeretekkel.

A könnyű, dallamos melódiákra született versek híven követik a kis zeneművek ritmikáját, figyelembe véve az általános iskolai korosztály fejlődési szintjét, érzelmi, esztétikai és gondolatvilágát. A dallá vált zeneirodalmi szemelvények hangszerrel is kísérhetők. Ezáltal átélheti a gyermek a vokális és instrumentális zene szerves összetartozását, egybeolvadását, s emellett az énekórán lehetőséget kaphatnak a zeneiskolában hangszert tanulók ilyen irányú tudásuk bemutatására is.

A hangszeres művek énekes változata elősegíti az európai zene érzelmi világával való azonosulást. A versek képi és hangulatvilága egyaránt fejleszti a gyermeki fantáziát, és növeli a spontán éneklési kedvet is.

Ajánlásommal szeretném, ha ének szakos kollégáim megismerkednének a Pilletánc I. zenei anyagával, s javaslatom alapján felhasználnák a gyerekek zenei nevelésének gazdagítására, zenei élményeik változatosabbá tételéhez. Ennek érdekében adom most közre a kipróbálásra készített tervem.

A KIPRÓBÁLÁS TERVE

Cél:

- Rugalmas keretek közt megismertetni a tanulókkal az alternatív, kiegészítő anyagot a jelenleg használt tankönyvben meglévő dalok mellett.
- Tervezőmunkám során figyelembe vettem az általános iskolai korosztály fejlődési szintjét, értelmi, érzelmi, esztétikai felkészültségét.

Feladat:

- A dallá vált zeneirodalmi szemelvények a szöveg segítségével a képi és hangulatvilág, a gyermeki fantázia, az éneklési kedv fejlesztése, fokozása.
- A könnyű komolyzenei szemelvények, tételrészletek szöveggel éneklésével a komolyzene hallgatására nevelés elősegítése.

Anyag

5. osztály:

1. Ó, mily szép volt!
(Telemann – Sulyok)
2. Illatos a május
(Purcell – Sulyok)
3. Fenyves erdők rejtekében
(Türk – Sulyok)
4. Dudaszó
(W.A. Mozart – Sulyok)
5. Hosszúlábú medve
(Türk – Sulyok)

6. osztály:

1. Dobbants hát!
(Withauer – Sulyok)
2. Ide várlak...
(Krieger – Sulyok)
3. Édes – kedves (Anyaköszöntő)
(Türk – Sulyok)
4. Tündérialom
(Purcell – Sulyok)
5. Nézd, suhog a sok...
(Mozart – Sulyok)

7. osztály:

1. Gyerünk, komám!
(Schumann – Sulyok)
2. Ébredő hajnal
(Schubert – Sulyok)
3. Őszi táj
(Schumann – Sulyok)
4. Hús bércek
(Mozart – Sulyok)
5. Rózsafelhők
(Türk – Sulyok)

8. osztály:

1. Pázsit fűvén
(Krieger – Sulyok)
2. Csillagtalán éj
(Purcell – Sulyok)
3. Emberséges élet!
(Händel – Sulyok)
4. Gyengéd kérelem...
(Mozart – Sulyok)
5. Lobogjon a gyertyaláng
(Beethoven – Sulyok)

FELDOLGOZÁS

Dalcím	Zenei ismeret, képesség, képességfejlesztés	Koncentráció	Megjegyzés
<i>5. osztály:</i>			
Ó, mily szép	<ul style="list-style-type: none"> – kvint kiemelése – kvart gyakorlása – giocoso előadásmód tudatosítáása – legato előadásmód gyakorlása – zenei forma: a szvit – a helyes levegővétel gyakorlása 	barokk táncok	
Illatos május	<ul style="list-style-type: none"> – oktáv kiemelése, pontozott félértékű hang ismétlése – kvart, kvint gyakorlása – a helyes levegővétel gyakorlása – azonos részek felismerésére a figyelem felhívása 	barokk szvit barokk táncok	
Fenyves erdők rejtékében	<ul style="list-style-type: none"> – ismert hangközök kiemelése (kvint, kvart) – allegro non troppo tempo 		
Dudaszó	<ul style="list-style-type: none"> – a tizenhatod gyakorlása – a dallam éneklése ritmusnévvel – hangsúlyos hangok kiemelése tapssal – ismert hangközök kiemelése 		A népi hangszer, a duda megismerése
Hosszúlábú medve	<ul style="list-style-type: none"> – allegro non troppo tempo – kvint, kvart kiemelése – hangzaffelbontás tiszta intonálására kiemelt figyelemfordítás – helyes artikuláció gyakorlása 		

Dalcím	Zenei ismeret, készség, képességfejlesztés	Koncentráció	Megjegyzés
<i>6. osztály:</i>			
Dobbants hát!	<ul style="list-style-type: none"> - módosított hang tiszta intonálása - alla breve - kvart kiemelése - allegro előadásmód 	Gavott – régi, ünnepélyes jelleg francia tánc.	
Ide várlak	<ul style="list-style-type: none"> - hajlítás kiemelése - módosított hang tiszta intonálásának gyakorlása - kis szekund kiemelése - feloldójel (ismétlés) - szekvencia megfigyeltetése, gyakorlása - nyújtott ritmus kiemelése 	Bourrée páros ütemű francia körtánc	
Édes, kedves... (Anyaköszöntő)	<ul style="list-style-type: none"> - moderato előadásmód - legato - hajlítás - helyes levegővétel - a dal szerkezetének megfigyeltetése - nona ugrás kiemelése <i>csak</i> a hangzás megfigyeltetése 		<ul style="list-style-type: none"> - A dallam tanítása az eredeti nona ugrással történik - D. G. Türk, német zeneszerző, zenepedagógus (Riemann Zenei lexikon 3. kötet)
Tündérialom	<ul style="list-style-type: none"> - 3/4-es ütem ismétlése - ütemhangsúly - szekvencia megfigyeltetése - hangközők kiemelése - nyújtott ritmus gyakorlása 	menüett lépés	
Nézd, suhog a ...	<ul style="list-style-type: none"> - leggiere előadásmód - hangzatzelbontás megfigyeltetése - dinamikai jelzések pontos betartatása - levegővétel tudatos alkalmazása - a vanáció megismerése - kis nyújtott ritmus kiemelése 		
<i>7. osztály:</i>			
Gyerünk, komám!	<ul style="list-style-type: none"> - éles és nyújtott ritmus kiemelése - szeptim hangköz gyakorlása - hangzatzelbontás megfigyeltetése - a dal éneklése ritmosztinációval (zongorán a jobb kéz ritmusa kopogva) 		<p>Zenehallgatás: Hazatérő A vidám földműves</p>

Dalcím	Zenei ismeret, készség, képességfejlesztés	Koncentráció	Megjegyzés
Ébredő hajnal	<ul style="list-style-type: none"> - a dal szerkezetének megfigyeltetése, kiemelése - módosított hangok kiemelése - feloldójel szerepe (ismétlés) - d-dúr hangnem - a szekvencia megfigyeltetése, kiemelése 		
Őszi táj	<ul style="list-style-type: none"> - legato éneklés gyakorlása - a dal szerkezetének megfigyeltetése - ismert hangközök kiemelése (kis és nagy szekund, kis és nagy terc) 		<ul style="list-style-type: none"> - A dal hangulatának megfigyeltetése. - A szövegben a dal hangulatának érzékeltetésével elősegítő szavak kiemelése
Hús bércek	<ul style="list-style-type: none"> - a dó-váltás gyakorlása - hajlítás kiemelése - módosított hangok megfigyeltetése - kis és nagy szekund hangközök felismerésének gyakorlása - hangzatfelbontás megfigyeltetése 	menüett	
Rózsafelhők	<ul style="list-style-type: none"> - allegretto tempó - 3/8-os ütem - 3/8-os ütem átalakítása 3/4-es ütemmé - ismert hangközök kiemelése - nagy szext tudatosítása 		
<i>8. osztály:</i>			
Pázsit fűvén...	<ul style="list-style-type: none"> - andante előadásmód - 3/4-es ütem - oktáv gyakorlása - nagy szext kiemelése 	menüett	
Csillagtalán éj	<ul style="list-style-type: none"> - andante előadásmód - módosított hangok kiemelése, jelölése - kis és nagy terc kiemelése - hajlítások gyakorlása - a dal szerkezetének megállapítása - a 3/4-es ütem gyakorlása 		

Dalcím	Zenei ismeret, készség, képességfejlesztés	Koncentráció	Megjegyzés
Emberséges élet	<ul style="list-style-type: none"> - lento előadásmód - dinamikai jelzések - legato – quasi non legato magyarázata - kvint, decima hangköz kiemelése - tercek egymásra épülésének megfigyeltetése 		
Gyengéd kérelem	<ul style="list-style-type: none"> - legato gyakorlása - hajlítás - dinamika megfigyelése, pontos megjelenítése - decima gyakorlása - feloldójel (ismétlés) - triola kiemelése, gyakorlása 	menüett	
Lobogjon a gyertyaláng	<ul style="list-style-type: none"> - a csonka ütem kiemelése - ismert hangközök gyakorlása - kis és nagy szekund, terc kiemelése - hangsúlyjelzések megfigyeltetése, kiemelése 		

KOZMA LÁSZLÓNÉ
Általános Iskola
Tápiógyörgye

Gondolatok – elgondolkodásra...

- Nem a felszínes mosolyokra, hanem a *HITELES ARC MÖGÖTTI* szeretetre van szükségük a gyerekeknek. Az ember, mint a pók, szálakkal köti magát az élethez. Akkor tud alkotni és dolgozni, ha nyugodt. És akkor nyugodt, ha biztonságban érzi magát. Próbáljunk ebben a nyugtalan világban *ÁLLANDÓSÁGOT* keresni. Állandóságot a szeretetben és együttlétben. Szűrni a világot, s csak azt átengedni, ami számunkra jó és fontos. Ha a hétköznapiakban találkozunk a gyerekek egy olyan egyéniséggel, aki a szeretet, megértés, őszinteség, segíteni akarás mélységét önmagában hordja, és környezetére sugározni tudja, az számukra *MARADANDÓ ÉRTÉK* lesz. Olyan érték, melyből mindig meríteni képesek. A pedagógus mindenkori felelőssége, hogy *ÖNVIZSGÁLATOT* tartva kiépítse vagy felfedezze önmagában ezeket az érzelmi mélységeket. S ha már sugározni képes, akkor az egyszerű falusi környezet is tud végtelenné válni és túlmutatni önmagán. Egy nyugvópont lesz a gyermeki lélekben és értelemben.

- Az önmagunk által elfogadott és képviselt vélemény, érték, akarat... másokkal való elfogadtatása mindenkori célunk. Célja és alapja ez a gyermekbarátságoknak is egy-egy gyermekközösségen belül. Ez bontja és alakítja az osztályközösségek szerkezetét is. Ugyanis az ember előbb-utóbb megtalálja azt a másik embert, akinek a szemében ő *ÉRTÉK* (lesz). Mert a visszafojtott *EL NEM FOGADÁSOK* elsoványítják az egyént.